

ວິຊາ: ປາລີໄວຍາກອນ

ສອນໂດຍ: ພຣະອາຈານຍ໌ ທອງລອນ ສຸວັນນະສານ

ເບີໂທລັກ: 020 96859665

ຈຸດປະສົງການຮຽນການສອນ

- ❖ ຄວາມໝາຍຂອງວາຈິກ
- ❖ ປະເພດຂອງວາຈິກ
- ❖ ການສ້າງປະໂຫຍກແຕ່ລະປະເພດຂອງວາຈິກ

ບົທທິ ໑໕ ວາຈິກ

໑. ຄວາມໝາຍຂອງວາຈິກ

ວາຈິກ ໝາຍເຖິງສັພທ໌ທີ່ສະແດງ ຫຼື ບົ່ງບອກໃຫ້ຮູ້ເຖິງປະທານໃນປະໂຫຍກແຕ່ລະປະໂຫຍກຢ່າງໜ້ອຍສຸດຕ້ອງມີປະທານ ແລະ ກິຣິຍາ ຄຸນພາກ (ກິຣິຍາໃຫຍ່) ຍົກເວັ້ນ ກາວວາຈິກ ເຊິ່ງບໍ່ມີປະທານ ກິຣິຍາຄຸນພາກ ສະແດງ ຫຼື ບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າ ປະໂຫຍກນັ້ນໆເປັນ ວາຈິກໃດໃນປະໂຫຍກ.

໒. ປະເພດຂອງວາຈິກ

ວາຈິກ ແບ່ງອອກເປັນ ໕ ປະເພດຄື:

໑. ກັຕຕຸວາຈິກຄື: ຜູ້ເຮັດໃຫ້ເປັນປະທານ
໒. ກັມມວາຈິກຄື: ຜູ້ຖືກເຮັດໃຫ້ເປັນປະທານ
໓. ກາວວາຈິກຄື: ກິຣິຍາສັພທ໌ທີ່ບອກພຽງຄວາມມີຄວາມເປັນເຊິ່ງບໍ່ມີປະທານ
໔. ເຫຕຸກັຕຕຸວາຈິກຄື: ຜູ້ໃຊ້ໃຫ້ເຮັດເປັນປະທານ
໕. ເຫຕຸກັມມວາຈິກຄື: ຜູ້ທີ່ຖືກໃຊ້ໃຫ້ເຮັດເປັນປະທານ

໑. ກັຕຕຸວາຈິກ

ກັຕຕຸວາຈິກ ໝາຍເຖິງກິຣິຍາສັພທ໌ທີ່ສະແດງວ່າ ຜູ້ເຮັດໃຫ້ເປັນປະທານເຊິ່ງມີດັ່ງລຸ່ມນີ້:

໑. ປະລານ (ກັຕຕາ) ປະກອບດ້ວຍ ປຖມາ ວິກັຕຕິ

໒. ກິຣິຍາປະກອບດ້ວຍປັຈຈັຍປະຈຳໝວດລາຕຸ ໑໐ ຕົວ ຕົວໃດຕົວໜຶ່ງ ແລະ ວິກັຕຕິຝ່າຍ ປຣັສສະ ບິທເປັນສ່ວນຫຼາຍ

໓. ກິຣິຍາສກັນນລາຕຸ ຕ້ອງມີກັນເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ ທຸຕິຍາ ວິກັຕຕິ

ຕົວຢ່າງ:

ປະລານ	ກັນ	ກິຣິຍາ	ແປ
ກິກຸຊຸ ສາມເຕຣາ ສູໂທ ອຫັ ສາ	- ສິປປັ ໂອທນຸ ໂຄຣຸມປຸປັ ກຸລຸຈິກັ	ຄຈຸວຕິ ສິກຸຂນຸຕິ ປຈຕິ ຂາທາມິ ວິກຸກິຕາຕິ	ກິກຸຊຸ ຍ່ອມໄປ ສາມເຕຣທ. ຍ່ອມສິກສາສິລປະ ພໍ່ຄົວຫຼງເຂົ້າ ຂ້ອຍກິນເຂົ້າໜົມປັງ ນາງ ຂາຍກະແຈ

ປັຈຈັຍ ໑໐ ຕົວ ປະຈຳໝວດລາຕຸ ໄດ້ແກ່ ອ, ເອ, ຍ, ຕຸ, ຕາ, ນາ, ຕຫາ, ໂອ, ເຕ, ຕຍ ເປັນຕົ້ນ

- ກິກຸຊຸ ເປັນປະລານໃນປະໂຍຄ ປະກອບດ້ວຍ ປຖມາ ວິກັຕຕິ ເອກວຈະນະ

- ຄຈຸວຕິ ເປັນກິຣິຍາຄຸມພາກຍ໌ ມາຈາກ ຄນຸ ລາຕຸ + ອ ປັຈຈັຍ + ຕິ ວັຕຕມານາ ຝ່າຍປຣັສສະບິທ ປຖມບຸຣຸສ ເອກວຈະນະ

ຈາກຕົວຢ່າງ:

- ສາມເຕຣາ ເປັນປະລານໃນປະໂຍຄ ປະກອບດ້ວຍ ປຖມາ ວິກັຕຕິ ພຫຸວຈະນະ

- ສິປປັ ເປັນຕົວກັນຖືກເຮັດ ຖືກສາມເຕຣສິກສາ ປະກອບດ້ວຍ ທຸຕິຍາ ວິກັຕຕິ ເອກວຈະນະ

- ສິກຂນຸຕິ ເປັນກິຣິຍາຄຸມພາກຍ໌ ມາຈາກ ສິກຸຊຸ ລາຕຸ + ອ ປັຈຈັຍ + ອນຸຕິ ວັຕຕມານາ ຝ່າຍປຣັສສະບິທ ປຖມບຸຣຸສ ພຫຸວຈະນະ

໒. ກັນນວາຈົກ

ກັນນວາຈົກ ໝາຍເຖິງກິຣິຍາສັມພັນທີ່ສະແດງວ່າ ຜູ້ຖືກເຮັດໃຫ້ເປັນປະທານເຊິ່ງມີດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ໑. ປະລານ ປະກອບດ້ວຍ ຕຕິຍາ ວິກັຕຕິ
- ໒. ຕົວກັນ ປະກອບດ້ວຍ ປຖມາ ວິກັຕຕິ ແລະ ເປັນປະລານໃນປະໂຍຄ
- ໓. ກິຣິຍາ ເປັນສັກມນ ລາຕຸ + ອິ ອາຄົມ + ຍ ປັຍຈັຍ + ວິກັຕຕິ ຝ່າຍປັຣັສສະບິທ (ທີ່ໃຊ້ວິກັຕຕິ ຝ່າຍປັຣັສສະບິທກໍມີ ແຕ່ບໍ່ຫຼາຍ)

ຕົວຢ່າງ:

ກັຕຕາ	ກັນ	ກິຣິຍາ	ແປ
ສາມເທວນ	ສີປປ	ສິກຸຂິຍາຕ	ສິລປະ ອັນສາມເທວນ ສິກສາຢູ່
ປິຕາມເທນ	ໂກຊນ	ກຸລຸຊິຍຕ	ໂກຊນະ ອັນປູ່ ຮັບປະທານຢູ່
ນຍາ	ອາປໂຕ	ປສຸສິຍຕ	ຕາດ ອັນຂ້ອຍ ຍ່ອມເຫັນ
ຕຍາ	ນຫາປິຕສາລາ	ກຣິຍຕ	ຮ້ານຕັດຜົມ ອັນທ່ານ ຍ່ອມເຮັດ
ເຕນ	ຄຸຣ	ຄຣຸກຣິຍຕ	ຄູ ອັນເຂົາ ຍ່ອມເຄົາຣົພ

ກັນນວາຈົກນີ້ ສາມາດປ່ຽນເປັນ ກັຕຕຸວາຈົກໄດ້ ເຊັ່ນ: ໃນຕົວຢ່າງນີ້ ປ່ຽນເປັນວ່າ ສາມເທວໂຣ
 ສີປປ ສິກຸຂຕິ = ສິລປະ ອັນສາມເທວນ ສິກສາຢູ່

໓. ກາວວາຈົກ

ກາວວາຈົກ ໝາຍເຖິງກິຣິຍາສັພໜ້າທີ່ບອກພຽງຄວາມມີຄວາມເປັນ ບໍ່ມີປະທານມີດັ່ງລຸ່ມນີ້:

໑. ກັຕຕາ ປະກອບດ້ວຍ ຕຕິຍາ ວິກັຕຕິ

໒. ກິຣິຍາ ເປັນ ອ ກັນນ ລາຕຸ + ຍ ປັຈຈັຍ + ຕ ວັຕຕມານາ ວິກັຕຕິ ເທົ່ານັ້ນ

ຕົວຢ່າງ

ກັຕຕາ	ກິຣິຍາ	ແປ
ຕນ	ຄມຍຕ	ອັນເຂົາ ຍ່ອມໄປ
ຕຫິ	ຄມຍຕ	ອັນເຂົາ ທ. ຍ່ອມໄປ
ອນຸເຫຫິ	ຕິຍຸຖຍຕ	ອັນເຂົາ ທ. ຢືນຢູ່
ຕຸນຸເຫຫິ	ລາວຍຕ	ອັນທ່ານ ທ. ຍ່ອມແລ່ນ
ມາຕາປິຕຸຫິ	ນິສິທຍຕ	ອັນມາຣດາ ແລະ ປິດາ ທ. ຍ່ອມນັ່ງ

ຕນ ເປັນກັຕຕາ ຄືຜູ້ເຮັດ ແຕ່ບໍ່ເປັນ ປະຣານ ໃນປະໂຫຍດ ປະກອບດ້ວຍ ຕຕິຍາ ວິກັຕຕິ ເອກວຈນະ

ຄມຍຕ ເປັນກິຣິຍາຄຸນພາກຍ໌ ມາຈາກ ຄນ ລາຕຸ + ຍ ປັຈຈັຍ + ຕ ວັຕຕມານາ ຝ່າຍອັຕຕະໂນບິທ ກິຣິຍາ ຄຸນພາກຍ໌ ໃນ ກາວວາຈົກນີ້ ລົງໃສ່ ຕ ວັຕຕມານາ ຝ່າຍອັຕຕະໂນບິທເທົ່ານັ້ນ ຈະລົງວິກັຕຕິອື່ນບໍ່ໄດ້

ກາວວາຈົກນີ້ ສາມາດ ປ່ຽນເປັນ ກັຕຕຸວາຈົກໄດ້ ເຊັ່ນໃນ ຕົວຢ່າງ ປ່ຽນເປັນ ໂສ ຄຈຸຂຕິ

໔. ເຫຕຸກັຕຕຸວາຈິກ

ເຫຕຸກັຕຕຸວາຈິກ ໝາຍເຖິງກິຣິຍາສັພທ໌ທີ່ສະແດງວ່າ ຜູ້ໃຊ້ໃຫ້ເຮັດເປັນປະທານມີດັ່ງລຸ່ມນີ້:

໑. ເຫຕຸກັຕຕາ ປະກອບດ້ວຍ ປຖມາ ວິກັຕຕິ ເປັນປະລານ
໒. ຜູ້ທີ່ຖືກໃຊ້ໃຫ້ເຮັດ ເຊິ່ງເອີ້ນວ່າ ກາຣິຕກັມ ປະກອບ ທຸຕິຍາ ວິກັຕຕິກໍໄດ້ ຕຕິຍາ ວິກັຕຕິ ກໍໄດ້ ແຕ່ສ່ວນຫຼາຍປະກອບດ້ວຍ ທຸຕິຍາ ວິກັຕຕິ
໓. ກິຣິຍາ ເປັນ ສກັມ ຫຼື ອກັມມ ລາຕຸ + ເຫຕຸ ປັຈຈັຍ ຕົວໃດຕົວໜຶ່ງ (ເທ, ຕາຍ, ຕາເປ, ຕາປຍ) + ວິກັຕຕິ ຝ່າຍປັສສະບິທ

ປະລານ (ເຫຕຸກັຕຕາ)	ກາຣິຕ	ກັມ	ກິຣິຍາ	ແປ
ຄຣຸ ປິຕາ ສາມເທໂຣ ອາຈຣິໂຍ ໄສ	ສິກຸຂເກ ປຸຕຸຕໍ ທາຣກໍ ມໍ ຊເນ	ປາລິກາສໍ ກິກຸຊໍ ອນຸພຜ ລານິ ອິງຄລິສກາສໍ ກາຣຕເທສໍ	ສິກຸຂາເປຕິ ວນຸທາເປຕິ ຄຕຸທາເປຕິ ກຖາເປສິ ປາເປສິ	ຄູ ແລະ ນັກສຶກສາທ. ໃຫ້ສຶກສາຮຽນຮູ້ກາສາປາລິ ພໍ ແລະ ລູກໃຫ້ໂຫວັຢູ່ ເຊິ່ງກິກຸຊໍ ສາມເທຣຍັງເດັກຊາຍໃຫ້ຖືເອົາຢູ່ເຊິ່ງໝາກມ່ວງທ. ອາຈາຣຍ໌ ຂອງຂ້ອຍໃຫ້ກ່າວແລ້ວເຊິ່ງກາສາອັງກິດ ເລົ່າຍັງຊົນທ. ໃຫ້ເຖິງ ແລ້ວເຊິ່ງປະເທສອິນເດັງ

ຄຣຸ ເປັນເຫຕຸກັຕຕາ ເປັນປະລານໃນປະໂຍດ ປະກອບດ້ວຍ ປຖມາ ວິກັຕຕິ

ສິກຸຂເກ ເປັນກາຣິຕກັມ ຖືກເຂົາໃຊ້ໃຫ້ເຮັດ (ຖືກຄູໃຊ້ໃຫ້ສຶກສາ ສິລປະ) ປະກອບດ້ວຍທຸຕິຍາ ວິກັຕຕິ ພາວຈນະ

ປາລິກາສໍ ເປັນກັມ ປະກອບດ້ວຍ ທຸຕິຍາ ວິກັຕຕິ ເອກວຈນະ

ສິກຸຂາເປຕິ ເປັນກິຣິຍາຄຸນພາກຍ໌ ນາຈາກ ສິກຸຂ ລາຕຸ + ຕາເປ ປັຈຈັຍ + ຕິ ວັຕຕມານາ ປັສສະບິທ

໕. ເຫດຖ້ວນມາຈົກ

ເຫດຖ້າມາຈາກ ໝາຍເຖິງກິລິຍາສັງຄົມທີ່ສະແດງວ່າ ສິ່ງທີ່ເຂົາໃຊ້ໃຫ້ບຸກຄົນເຮັດ ຫຼື ຜູ້ທີ່ຖືກໃຊ້ໃຫ້ເຮັດ ເປັນປະທານມີຄັ້ງນີ້:

໑. ກັຕຕາ ປະກອບດ້ວຍ ຕຕິຍາ ວິກັຕຕິ

4. ເຫດຜົນ ປະກອບດ້ວຍ ປຸກມາ ວິທີຕີ ແລະ ປະຊາກອນໃນປະເທດ

໓. ການຮືກັນ ປະກອບດ້ວຍ ທຸຕິຍາ ວິກັຕຕິ ຫຼື ຕຕິຍາ ວິກັຕຕິ

4. ກິຣິຍາ ເປັນ ສັກນນ ລາຕຸ + ປັຈຈັຍ ປະຈຳ ໝວດ ລາຕຸ + ຕາເຢ ປັຈຈັຍ + ອີ ອາຄົມ + ວິກັຕຕິ
ຝາຍ ອັຕຕະໂນບິທ (ໄຊ້ ອັກນນ ລາຕຸໄດ້ ແຕ່ບໍ່ຫາຍ)

ເຫດຖ້າວິກິດ	ກາຣິດ	ກັນ (ປະຣານ)	ກິຣິຍາ	ແປ
ປິຕຣາ	ປຸຕຸຕໍ່	ໂກຣຸນໍ	ກຸລຸຊາ ປິຍເຕ	ໂກຣຸນະອັນປິດຸ ຍັງບຸຕໃຫ້ບໍລິໂກຢູ່
ຄຣຸນາ	<u>ສີສສໍ່</u>	ໂປຕຸຖໂກ	ປາຖາປິຍເຕ	ຫັງສີອັນຄູຍັງ ນັກຮຽນໃຫ້ອ່ານຢູ່
<u>ນຍາ</u>	ນທາປິເຕນ	<u>ເກສາ</u>	ເລທາປິຍເຕ	ເສັ້ນຜົມທອນຂ້າພະ ເຈົ້າຍັງຢ່າງ ຕັດຜົມໃຫ້ຕັດຢູ່
ຖປຕິນາ	ອນຸເຕວາສີ <u>ເກນ</u>	ປິຖໍ່	ກາຣາປິຍເຕ	ຕັ້ງອີ້ອັນນາຍຊ່າງ ໄມ້ຍັງເຮັດຢູ່
<u>ນຍາ</u>	ນຸທຸທາປກໍ	<u>ກາລິກສງ</u> ຄໂຫ	ນຸທຸທາປິຍ ເຕ	<u>ຈາຣສາຣອັນ</u> ຄ້ອຍຍັງຄົນພິມພໍ່ ໃຫ້ຢູ່

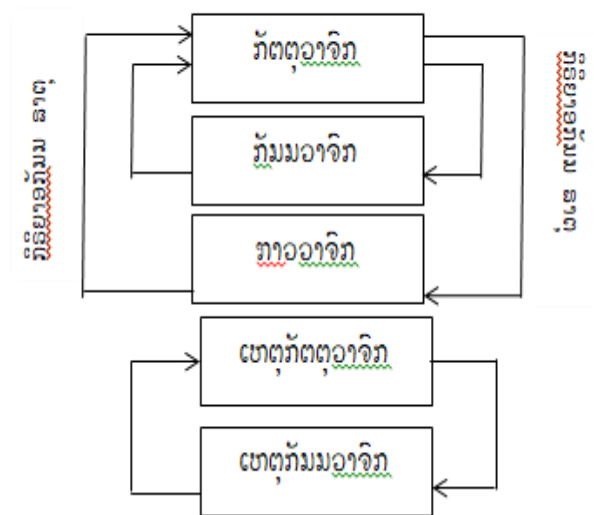
- ປິຕຣາ ເປັນເຫຕຸກັຕຕາ (ຜູ້ໃຊ້ໃຫ້ຄົນອື່ນເຮັດ) ປະກອບດ້ວຍ ຕຕິຍາ ວິກັຕຕິ ເອກວຈນະ
 - ປຸຕຸຕ ເປັນກາຣິຕກັມ (ຖືກເຂົາໃຊ້ໃຫ້ເຮັດ) ປະກອບດ້ວຍ ທຸຕິຍາ ວິກັຕຕິ ເອກວຈນະ
 - ໂຮຊຸນ ເປັນເຫຕຸກັມ ແລະ ເປັນປະສານໃນປະໂຍຄ ປະກອບດ້ວຍ ປຖມາ ວິກັຕຕິ ເອກວຈນະ
- ກຸລຸຊາປິຍເຕ ເປັນກິຣິຍາ ຄຸມພາກຍ໌ ມາຈາກ ກຸລຸຊ ລາຕຸ + ອ ປັຈຈັຍ ປະຈຳໝວດລາຕຸ + ຕາເປ ປັຈຈັຍ + ອິ ອາຄົມ + ຍ ປັຈຈັຍ + ເຕ ວັຕຕມານາ ວິກັຕຕິ ຝ່າຍອັຕຕະໂນບິທ ເຫຕຸກັມມວາຈິກນີ້ ສາມາດປ່ຽນ ເປັນເຫຕຸກັຕຕຸວາຈິກໄດ້ ເຊັ່ນ ໃນຕົວຢ່າງນີ້ ປ່ຽນເປັນ ປິຕາ ປຸຕຸຕ ໂຮຊຸນ ກຸລຸຊາເປຕິ

ໝາຍເຫດ:

ວາຈິກທັງ ໕ ບາງຢ່າງ ອາຈ ປ່ຽນໄປ ເປັນວາຈິກອື່ນໄດ້ ດັ່ງນີ້:

໑. ກັຕຕຸວາຈິກ ປ່ຽນເປັນ ກັມມວາຈິກ (ສະເພາະກິຣິຍາ ສກັມມລາຕຸ)
໒. ກັມມວາຈິກ ປ່ຽນເປັນ ກັຕຕຸວາຈິກ
໓. ກາວວາຈິກ ປ່ຽນເປັນ ກັຕຕຸວາຈິກ
໔. ເຫຕຸກັຕຕຸວາຈິກ ປ່ຽນເປັນ ເຫຕຸກັມມວາຈິກ
໕. ເຫຕຸກັມມວາຈິກ ປ່ຽນເປັນ ເຫຕຸກັຕຕຸວາຈິກ ຕາມຮູບພູມແຜນ ປ່ຽນໄດ້ດັ່ງນີ້

ແຜນວາດໂຄງສ້າງປະໂຫຍກໃນວາຈິກ

ວຽກບ້ານ

໑. ວາຈົກ ແມ່ນຫຍັງ?

໒. ວາຈົກລວມທັງໝົດມີຈັກຢ່າງ? ຄືຢ່າງໃດແດ່?

໓. ຈຶ່ງແປປາລີເປັນກາສາລາວດັ່ງນີ້:

໑. ສມໂຕ ນເຣນ ສບຸຣີ ຄາມໍ ຄຈຸຂຕິ

໒. ປຸຕຸໂຕ ມາຕຸເລນ ສຫ ຈນຸທໍ ປສຸສຕິ

໓. ກສຸສໂກ ກເຈນ ຣຸກຸຂໍ ວິນທຕິ

໔. ພຸທຸລສຸສ ສາວໂກ ລມຸນໍ ປສຸສຕິ

໕. ວາຕິໂຊ ກສຸສກສຸສ ອຊໍ ທທາຕິ

ຈົບປີທ່າ ໑໕ ວາຈົກ

